

AASTAST 1925

HUGO TREFFNERI GYMNAASIUM

MAI 2019

MILANG

HOOLIV EESTI

Viimasel ajal on juttu olnud, kuidas eestlased on nende ümber toimuva osas ükskõiksed ja passiivsed. Ammune tõde on ka see, et põhjamaalased ongi tuimad, külma südamega rahvad. Mina usun, et sellised väited teevad eestlastele ülekohut.

Hiljuti sõitsin hilisel tunnil pimedas rattaga koju. Sõitsin, pea laiali, mõtted mujal, kõrvaklapid peas, ja lisaks nägemine pea miinus neli. Kuna kodukandis käib tee-ehitus, siis jäi mulle märkamatuks järsku ilmunud sügav auk asfaldis. Järgmisel hetkel olin gi pikali maas, püksid katki,

põlv verine, ise maailma peale pahane, et miks minuga kogu aeg midagi juhtub.

Samal ajal nii mõnigi möödasõitev auto aeglustas, üks isegi peatus. Pea pistis välja ja meesterahvas ja uuris, kas mul on ikka kõik korras. Kuna ma otsest abi ei vajanud, sõitis ta edasi. Üks armas naisterahvas jalakäija tuli samuti minu juurde, aitas püsti, vaatas haava üle ja oli väga abistav. Sellistel momentidel tundub, et häid, abivalmeid ja hoolivad inimesi on ikka olemas ja kõigil pole ükspuha, mis nende ümber toimub. Käisin hiljuti tudengite öölaulupeol, kus

tundsin sedasama – justkui võõrad mu kõrval oleksid tegelikult ammused tuttavad. Erinevad inimesed said üheks õhtuks kokku, et koos laulda, tunda ühtsustunnet ja näidata enda hoolivust.

Julgustan teid üksteist märkama ja teineteisega arvestama. Ärge olge see autojuht, kes sõidab mööda või kõigest aeglustab, pidage oma sõidumasin kinni ja näidake, et hoolite.

Märkame üksteist!

ANDREA JAGUR
peatoimetaja

Aitäh, Kirke, usalduse ja võimaluse eest!

HUGO KIIDAB:
kevadväsimusest hoolimata pingutavaid õpilasi

MAURUS LAIDAB:
abituriente, kes ei käi eksamielsetel konsultatsioonidel

ÕNNITLEME:

Madis Reemann	10.05
Ehtel Timak	14.05
Ülli Roostoja	26.05
Jaan Paaver	03.06
Ott Ojaveer	10.06
Age Salo	17.06
Raimond Lepiste	20.06

TAGASIVAADE KOOLIAJALE

KARMEN KUKK

Aprilli keskpaigas jätsid abiturientid hüvasti tavapärase koolipäevadega, et seejärel üheskoos algavale eksamiperioodile vastu astuda.

17. aprillil toimus lapsepõlve meenutuse päev, kus kaheistkümnendikud said kooli tulla just nii, nagu nad olid seda teinud 12 aastat tagasi. Seega võis koolimaja peal märgata äärmiselt lapselikes riietes õpilasi, kes mängisid õhupallidega ja puhusid seebimulle. Samuti oli abiturientide päralt võimla, kus sai mängida lapsepõlvest tuntud mängu. Päevast võtsid mõneti osa ka õpetajad ja nii ei õnnestunud näiteks hilinejatel vaikselt tundi hiilida, vaid tuli õpetaja nõudmisel kogu klassi ees põhjendada, miks hiljaks jäadi, nagu oli kombeks algklassides.

18. aprill oli aga eriliselt pidulik päev, kui koolipingi nühhkimisega Treffneris jäeti ametlikult hüvasti. Igal klassil toimus lemmikõpe-

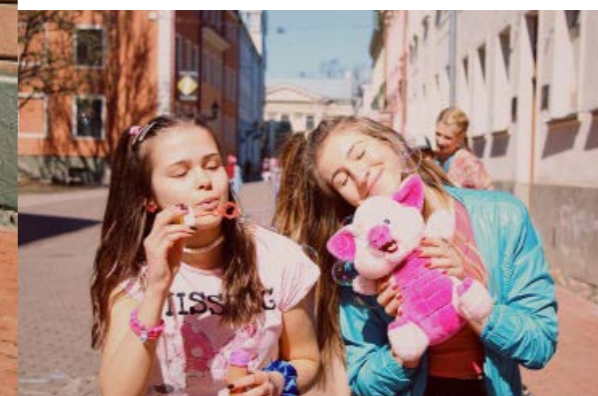
taja tund (12.a-l Siim Oksa, 12.b-l Priidu Beieri, 12.c-l Kristiina Punga, 12.d-l Hele Kiisli ja 12.e-l Andre Pettaiga), kus meenutati koosveedetud aegu ja jagati vahvaid mälestusi. Viimase koolikella aktusel anti abiturientidele eksamiteks kaasa viimased õpetussõnad ning tänati parimaid. Peatseid lõpetajaid tuli üllatama Liis Lemsalu, kelle esinemine muutis algselt kurvana tundunud päeva aga kordades naerusuisemaks. Pärast õppealajuhataja Aime Punga viimase koolikella helistamist oli üks periood abiturientide elus lõppenud. Ees olid veel ainult eksamid!

FOTO: TANEL TAMM

FOTOD:
ELISABETH PRANTS

JUHTKONNA VEERG

Miks ei kasuta kantselei vastas asuvat vanapaberi prügi-kasti nii õpilased kui õpetajad nii palju kui võiks? Kuidas seda muuta?

Direktor Ott Ojaveer: Vanapaberi prügikast on mõeldud just õpilastele, sest õpetajatel on peaaegu igas ruumis oma vanapaberikast ning tööruumides kogutakse küll vanapaberit. Tegelikult on linnas igal pool vanapaberi prügikastid, koolihoovis ka. See kantselei vastas olev kast sai pandud, sest varem polnud kuhugi vanapaberit panna, nüüd aga on. Üsna keeruline on panna kõiki õpilasi prügi sorteerima.

Õpilased kurdavad, et viimasel ajal pole õpetajad eriti aktiivsed olnud korraldamaks õpilaste jaoks üritusi. Näiteks varem on õpetajad 1. aprillil õpilastele näidendeid teinud, aga viimastel aastatel pole sellist asja nähtud. Miks see nii on?

Direktor Ott Ojaveer: Mitmetel õpetajatel on aastast aastasse kuhjunud ülekoormus, sest tundide ära jaotamisega on probleeme ning neil lihtsalt ei ole energiat seda teha. Samas ei tasu meelt heita, sest näiteks kooli aastapäeval oli näidend ning õpetajad endiselt madistavad õpilastega saalihokis.

juhtkonnalt küsis Ester Asso

TOIMETUS JUHENDAJA

Ester Asso
Kati Ilus

Helene Maria Kikas
Karmen Kukk
Markus Laanoja
Kertu Liisa Lepik
Kirke Maria Lepik
Anna-Leena Rämson
Elo Saal
Johannes Sarapuu
Liisbet Teema

KEELETÖIMETUS

Kirke Laura Allik
Kadri Jõul
Grethen Saar

PEATOIMETAJA

Age Salo

PEATOIMETAJA

Andrea Jagur

KÜLJENDUS

Anette Habanen
Ela Lõhmus
Olaf Tamm
Liisa Tämm

KAANEPIILT

Elisabeth Prants

FOTOGRAAFID

Tanel Tamm

KLIIMA NIMEL TEGUDELE!

KIRKE MARIA LEPIK

Mullu augustis otsustas 15-aastane rootslanna Greta Thunberg kooli minemise asemel reedeti Stockholmis Rootsi parlamendihoone ees streikima hakata, et mõjutada poliitikuid kliimamuutuste ärahoidmiseks tegutsema. Greta alustas kliimastreiki ihuüks, kuid pool aastat hiljem on tema ettevõtmisega liitunud üle miljoni õpilase 125 riigist. Märtsis tulid esimest korda tänavale ka Eesti õpilased, mina teiste hulgas.

Päikesepaistelisel 15. märtsi hommikul seadsin sammud Tartu Raekoja platsi poole, kaenlas eelmisel öhtul vanast karbist rebitud papile maalitud plakat loosungiga „Muudame süsteemi, mitte kliimat!“. Ühinesin Suudlevate Tudengite kuju ees ligi 200 noorega, kellele samuti keskkonna tulevik korda läheb. Tallinnas Riigikogu ees avaldas samal ajal meelt umbes pool tuhat õpilast ja ka Paldemes kogunesid keskkonnateadlikud õppurid linna keskväljakule. Nädala pärast toimus kliimastreik ka Rakveres.

Miks me streigime?

Thunbergi eeskujul on õpilased tänavatele tulnud, et kinnitada, et me ei saa enam pead liiva alla peita: kliima soojenemisesse tuleb suhtuda kui kõige tõsisemasse kriisi, millega inimkond kunagi silmitsi on seisnud. 2015. aastal sõlmitud Pariisi kliimalepe oli küll oluline

“ ... me ei saa enam pead liiva alla peita: kliima soojenemisesse tuleb suhtuda kui kõige tõsisemasse kriisi, millega inimkond kunagi silmitsi on seisnud.

samm soojenemise pidurdamiseks, ent lepingus seatud eesmärkidest ei piisa, et hoida Maa keskmise temperatuuri tõus alla 2°C. Lisaks varjutavad edumeelsemate riikide ponnistusi riigijuhid, kes ikka veel

usuvad (ja seda häälekalt väljendavad), et globaalne soojenemine on majanduskasvu pidurdamiseks välja mõeldud skeem.

Kõrgema keskmise temperatuuriga kaasnevad merevee taseme tõus,

mest kliima muutumise tagajärgede tõttu elu. Oht inimkonna ja planeedi tulevikule on tõsine ja praegu on viimane aeg tegutseda.

Mis saab edasi?

Ülemaailmsed streigid on saanud vastakaid reaktsioone. Nii Suurbritannia kui Austraalia peaministrid on väljendanud protestijate suhtes oma pahameelt ja teinud selgeks, et nende arvates peaksid õpilased koolitöödele keskenduma. See pole aga õpilasi morjendanud ning paljud on lubanud reedeti tänavatele ja väljakutele tulla nii kaua, kuni tunnevad, et poliitikele on nende sõnum kohale jõudnud. Ka Eestis korraldatakse lähiajal uusi meeleavaldusi, selle kohta leiab infot Facebookis leheküljelt Fridays for Future Eesti. Streikijatele on toetust avaldanud eri riikide teadlased ning ÜRO peasekretär Antonio Guterres. Lisaks esitasid Norra parlamendiliikmed Greta Thunbergi

Nobeli rahupremia kandidaadiks, et tunnustada tema tegevust kliimaaktivistina.

Mida saad Sina teha?

Greta alustas streiki üksinda, nüüdseks on tema tegevusest innustust saanud üle miljoni õpilase üle maailma. Mis võikski olla veel ilmekam näide, et üksikisikul on võim maailmas muutusi esile kutsuda? Lisaks streikimisele saab igaüks meist oma käitumisega teistele eeskujuks ja inspiratsiooniks olla. Tarbida vähem plastikut, süüa vähem loomset toitu, eelistada ühistrasporti või kondimootorit, sorteerida prügi, uurida, kuidas olla keskkonnateadlikum kodanik, rääkida kliimast ning Maa tulevikust oma lähedaste ja sõpradega. Kliima soojenemine on meie kõigi ühine mure ja vastutus!

Süsinikuneutraalne Eesti: seda nõudsid Tartu kliimastreikijad.

Mööd on täis: õpilased Riigikogu ees streikimas.

FOTO: PRIIT MÜRK

FOTO: SILLE ANNUK/ PM/ SCANPIX BALTICS

TÄNASED NOORED ON HOMSED LIIDRID

ANNA-LEENA RÄMSON

Kui oled juba pikemat aega mõelnud, miks mõni klassikaaslane jutustab aeg-ajalt midagi sotsiaalsest ettevõtlusest ja turundamisest, siis ilmselt on tegemist Changemakers Academy noore maailmamuutjaga.

Mängu tuleb üks väga tähtis sõna - motivatsioon. Tihti tekib probleem oma motivatsiooni suunamisega õigel ajal õigesse kohta. On siis noorel motivatsiooni puudu või on seda hoopis üle, Changemakers Academy aitab noortel kasutada oma täit potentsiaali, meeskonnas töötamise võimet ja loovust mõne päris probleemi lahendamisel. Changemakers Academy on väga hea võimalus näha ettevõtete telgitaguseid, tutvuda sotsiaalse ettevõtlusega ja saada väga palju praktilisi kogemusi nii turunduses kui ka üldiselt ettevõtluses.

Changemakers Academy annab noortele tiimidele võimaluse teha kahe kuu jooksul koostööd ühe sotsiaalse ettevõttega, et luua turundusplaan ja lahendada probleem, mis ettevõttel esineb. Pärast kahekuulist tööprotsessi selgub võitja, kes sõidab preemiareisile Londonisse. Kindlasti on Changemakersi puhul oluline see, et tähtis pole üksnes võit, vaid ka osavõtt. See, mida iga osaleja programmist omandab, on väga märkimisväärne kogemus. Suur

sõpruskond, head tutvused ettevõtlusmaailmas, kogemused, motivatsioon - kõik see kuulub Changemakers Academy pagasisse.

Changemakers Academy avasündmusel tutvutakse tiimidega ja tehakse erinevaid (team building) mängu, mis aitavad jääd lõhkuda. Rõhku pannakse just tiimiliikmete omavahelisele heale koostööle, mis on tänapäeval ka tööturul väga oluline kriteerium. Iga tiim tutvub ka enda mentoriga, kes neid vajadusel suunab ja toetab. Kahe järgneva kuu jooksul toimuvad koosolekud nii tiimidel eraldi kui ka koos ettevõtjaga ning algab usin ettevõtte turundusprobleemiga töötamine ning see võistkond, kellel on kõige parem lahendus, ongi programmi võitja.

FOTO: ANDRY PADAR

Preemiaks sõit Londonisse: Peauhinna nimel valatakse verd ja pisaraid, kuid võit on seda igati väärt.

Oluline on jõuda hea ideeni, see selgelt ära kaardistada ning kahekuulise protsessi lõpuks teha valmis terviklik plaan, mis kirjeldab väga täpselt ettevõtet, probleemi ja lahendust. Lahendus ei hõlma aga lihtsalt ideed, mis kuskile ripakile jäetakse, vaid selles peab olema ka jätkusuutlik teostus.

Neile, kes on programmi juba edukalt läbinud, aga Changemakers Academy ka tähtsaks saanud, saavad ka edaspidi tegemistes kaasa lüüa näiteks vabatahtlikuna töötades. Tavaliselt aidatakse ürituste korraldamisega, CA tegemiste kajastamisega sotsiaalmeedias ja üldisereklaamimisega. Kui väga hästi läheb, on järgmisel või ülejärgmisel aastal võimalik ka mentoriks saada.

FOTO: MERILI GINTER

“ Suur sõpruskond, head tutvused ettevõtlusmaailmas, kogemused, motivatsioon - kõik see kuulub Changemakers Academy pagasisse.

Ideede kogumine ja ajuragistamine: Ühise eesmärgi nimel tuleb ette palju koosolekuid, osalemist konverentsidel ja koos aja veetmist.

Changemakers Academy 2019. aasta osaleja Sarah Maasikmets: Changemakers Academy on üks suur kommuun, seal on iga-aastased osalejad, vabatahtlikud, korraldajad ning lisaks sellele veel ettevõtteid, kes oma turundusprobleemide lahendust soovivad. Programmis osaledes on võimatu vältida uute tutvuste ja sõprade saamist, eks see on ka üks eesmärkidest, miks seda korraldatakse. Kõigepealt peab programmist huvitunu (7-12. klassi noor) ennast registreerima ja seal põhjendama, miks on just tema sobiv osaleja. Kui ta osutub valituks, siis võib ta kindel olla, et teda ootavad ees kaks närvesöövat kuid väga elamusrikkast kuud. Edaspidi hakkavad toimuma programmi raames erinevad üritused, näiteks Avasündmus, kus tutvutakse esimest korda oma tiimi ja mentoriga ning ettevõtte esindajatega, kellega hakatakse koostööd tegema. Lahendus ei hõlma aga lihtsalt ideed, mis kuskile ripakile jäetakse, vaid selles peab olema ka jätkusuutlik teostus. Kõige olulisem, seda ütlevad ka programmi korraldajad, on aga mõelda kastist välja, ainult siis tulevad ainulaadsed, lihtsad ning ühiskonda tabavad lahendused, mis on ka parimad ettevõttele ja kestavad pikemas perspektiivis.

Changemakers Academy 2018. aasta võitja Kadri Joala (E17): Changemakers Academy on koht, kust saad täpselt nii palju, kui võtta tahad. Tõeliselt pingutades annab see erinevaid võimalusi - osaleda konverentsidel, jagada oma mõtteid laiemale publikule, harjutada pitchimist ja nii edasi. Samas kui sa ei soovi oma aega nii palju pühendada, on võimalik olla vähem aktiivne ning tegeleda ainult sinu rühmale määratud probleemiga. CA teise hooaja võitjana võin omast kogemusest öelda, et isegi kui võtad n-ö selle väiksemamahulise paketi, siis aega, mida panustada tuleb, on ikkagi omajagu. Tuleb arvestada iganädalaste koosolekute, kokusaamiste ning muu ajakuluga. Suurimateks proovikivideks joonistusid minu jaoks välja kaks punkti. Esimeseks probleemiks kujunes inimestevaheline suhtlus - üksteise ühtne mõistmine ja pingevaba kommunikatsiooni püsimine. Järgmiseks üldine arusaam, mida minult täpselt nõutakse. Esimese raskuse võib panna osaliselt ka selle süüks, et ma ei ole just maailma kõige suhtlemisaltim inimene ning teise probleemi lahendas suure osas ikkagi ära meie grupi mentor, kellelt sai alati abi. Soovitan enne osalemist teha väikese eeltöö ning uurida, kas see on tõesti tegevus, mida naudiksid ning millele sa soovid oma aega pühendada. Vastupidises olukorras ei näe ma mõtet sinna rahmeldama minna.

Changemakers Academy 2018. aasta osaleja ja hetkel vabatahtlikuna töötav Ketlin Peldes (C17): “Kogu õhkkond on ülivahva - nii korraldajate, mentorite, vabatahtlike kui ka osalejate seas. Kõik on omavahel sõbrad ja kuigi on võistlus, ei ole rivaalitsemist, vaid tähtis millegi tähelepanuväärse kordasaatmine.”

ÕPETAJAD TEAVAD, MIDA RÄÄGIVAD

Orav-Puurand: Kui ma näeks teid 5 korda nädalas, läheks ma segi

Oks seletab füüsikat, vaatab aknast välja, näeb, et sajab, jääb poole sõna pealt vait: No mida kuradit

Soodla: Mul on ka seal Annaabis konto, ma tean, et seal on häid kokkuvõtteid

Oks: Iga asja jaoks on mõni prantslane, kes selle omal ajal leiutas

Oks kui klass lärmakaks muutub: Kuulake nüüd! ...Anekdoot tuleb!

Orav-Puurand: See kiri tuleb emakeeleõpetajalt, nii et sealt pole mingit loogikat oodata

Kerpa: Kala?
Klass: Puudub
Kerpa: Jumal tänatud!

Õpilane: Õpetaja, kas ma võin Evat lüüa?

Oks: Ei, löö parem Paavelit

Õpilane: Ega nõiad päriselt ei lennanud

Kerpa: Mina olen küll lennanud

Hildebrandt: I don't know who we should pardon - the turkey or Trump

Kerpa: Kas sulle midagi üldse meeldib ka peale iseenda?

Õpilane: Ma üritan enne aru saada, kui ma kirjutama hakk

Orav-Puurand: Siis sa selles tunnis kirjutamiseni vist ei jõua

Beier: Ta häda oli tema kehv välimus

Orav-Puurand kui õpilased koolis telefone laevad: Ma saan aru, et te kasutate paketti 'Sõbra juures'

Oks: Uve ja elekter ei käi ikka kokku

Pettai: Kamm, millega juukseid kammitakse - asi, millest mina midagi ei tea

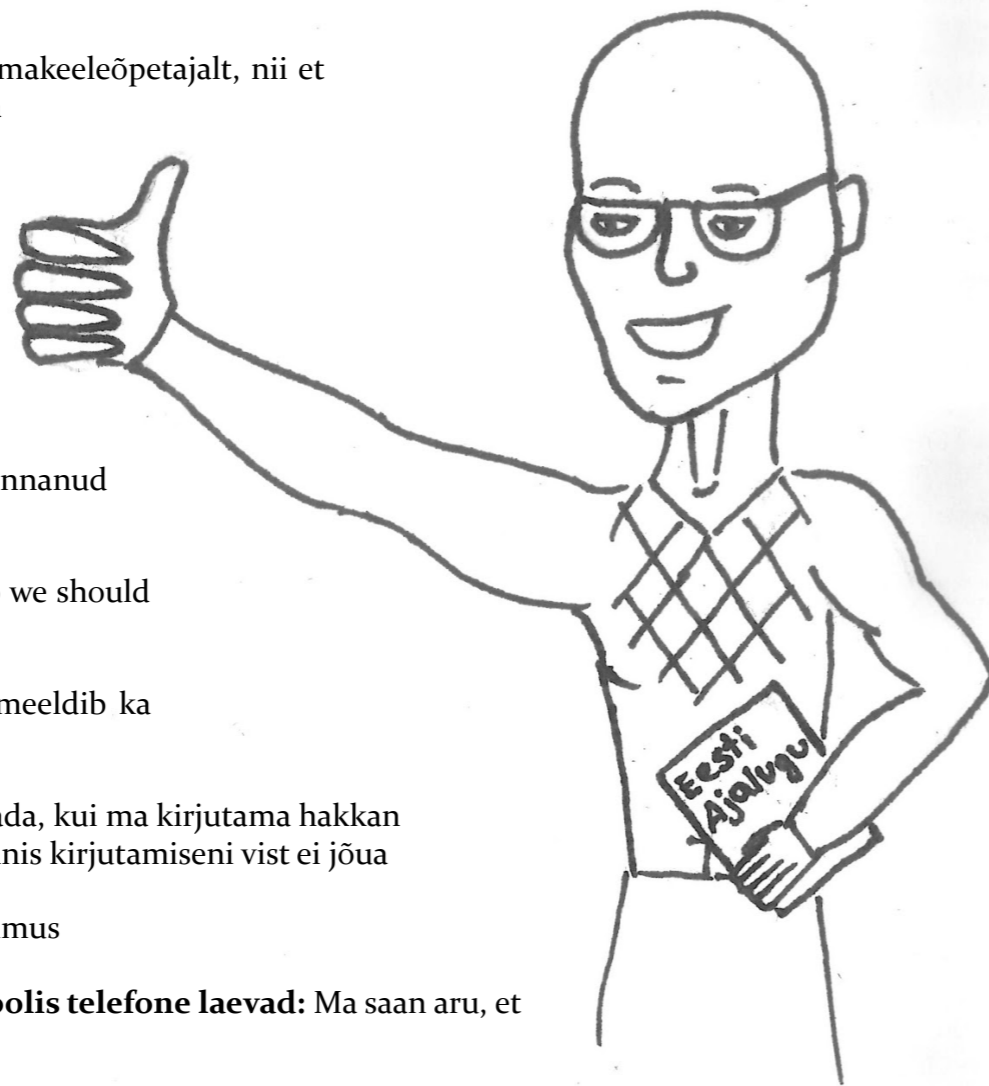
Pettai: Rasputin, Rasputin, lase alla oma juuksed

Õpilane: Oo, tark õpetaja!

Orav-Puurand: Oo, mitte nii tark õpilane!

Reemann: Teie hariduse ja minu palga juures saavad asjad ainult paremaks minna. Mõlemad on väikesed

Paaver: Puudu jäi veel tahtejõud, mis minu väga isikliku arvamuse järgi on elektromagnetiline jõud.

M. Kukk

KES ON ORM MÕRU?

ELO SAAL

Orm Mõru on 10.e klassi poiss, kes on tulnud Treffnerisse Ilmatsalu Põhikoolist. Teda huvitavad ajalugu, kirjandus ja filosoofia. Klassikaaslased iseloomustavad teda kui elavat entsüklopeediat, kes on lisaks tarkusele ka enesekindel ja tore.

Kuidas sulle Treffneris meeldib?

Oi, mulle väga meeldib. Ilmatsalu Põhikooli, kust tulin ja mis oli maakool, ja sellise prestiižse linnakooli vahet võib näha näiteks selles, kuidas maakoolides otsitakse kogu aeg ikka mõnda õpetajat. Võetakse tööle kõiki, keda saada on ning tihti töötatakse korraka mitmes koolis. Treffneris on iga õpetaja selle maja külge aheldatud ja neil on kõigil oma isiksus, mis seostub just selle kohaga. Õpetajad on õpetajad suure tähega.

Mis sind huvitab?

Ajalugu kindlasti. Kui mind teatakse, siis enamasti teatakse juba seda ka. Kirjandus huvitab samuti: see on ajalooa muidugi väga suuresti seotud. Reaalainete vastu pole ka midagi, välja arvatud füüsika. Kord, loogilisus ja ratsionaalsus on kõik minu suured sõbrad.

Kelleks sa saada tahaksid?

Kui ma seda teaksin, siis oleksin tõenäoliselt selleks juba saanud. Mul on hetkel mõttes selline viisaastaku plaan. Kõigepealt käin Treffneris ära, vaatan, mis siin on, ja teen igasuguseid toredaid asju ja siis hüppan ajateenistusest läbi. Meil Tartus on suur ja vägev ülikool,

mida ma väga austan ja kus minu ema ka töötab, aga samas kui käisin Kõrgema Sõjakooli avatud uste päeval, ei tundunud seal ka mulle üldse paha. Nagu juba öeldud, siis mulle meeldib kord ja organiseeritus. Seega, kindlat teadmist, kelleks ma saada tahan, ei ole juba väga pikka aega.

Kas sul on miski, millest on kahju, et sa selleks kunagi ei saa?

Minust ei saa kunagi saada normaalset inimest. Sellist normaalset inimest, kes oskab elust pidevalt rõõmu tunda, sest on selleks piisavalt rumal. (Siinkohal tekkis intervjuerimisel väikene segadus, sest Ormil oli keeruline tunnistada, et on tark. Seega lahkume sellest suust teadmise, et Orm on üsnagi võimekas.) Ma kipun üsnagi palju mõtlema. Just hiljuti lugesin Tartu Ülikooli praktilise filosoofia õpiku sissejuhatust, kus oli kirjas, et lugege see õpik läbi, sest praktilise filosoofia mõte ei ole taasleiutada jalgratast. Selle peale mõtlesin kohe, et just jalgratast uuesti leiutada ma tahangi, sest seoste otsimine ja mingisuguste reeglite leidmine on iga inimesele personaalne ja see on vaja läbi teha. Ei saa nii, et loed mõnest õpikust mõned tõesed, õpid need pähe ja hakkad sinna midagi

uut peale ehitama. Mina tahan ikkagi ise aru saada. Elufilosoofiaks seda võibolla päris ei saa nimetada, aga midagi sinnapoole.

Kas on midagi, mida saaksid nimetada oma elufilosoofiaks?

Tean vaid seda, et ei tea mitte midagi, ega saa ka kunagi teadma. Sellegipoolest püüdn tõe poole. Hiljuti, kui võtsime ajalootunnis vanakreeka filosoofe läbi, siis Sokratese juures mõtlesin küll: „Oota, see olen ju mina“. Olen neid samu jalgrattaid leiutanud enne ka.

Mida sa teed, kui sul on raske?

Enne Treffnerisse tulemist ei olnud mul raske olnudki. Põhikool võrreldes praegusega oli ikka lihtsalt istumine. See, et ma olen püüdnud uue koormuse all kõike võimalikult hästi teha, on pannud mind arenema ja palju efektiivsemalt õppima. Aga kõige raskemal momendil, mis ma ikka tegin. Ma ei teinud mitte midagi. Lihtsalt puhkasin natuke. Mõtlesin, et ah, seda ei jõua. Istusin arvuti taha ja vaatasin natuke Youtube'i. Peale seda märkas, et hakkasin endalt natuke vähem nõudma, millega see varasem ülepingsus tasakaalustus. Nüüd on parem olla ja tulemused ka paremad.

Orm tegeleb ka ajalooringiga: Ballikonkursi filmimist võiks ikkagi mõne teise ukse taga harrastada.

KIRJANDUSKLASSIKAST

MODELLINDUSENI –

ÜKS PÄEV

LIIS-KRISTIIN

NÄRSKA

ELUS

ANDREA JAGUR

Pikka kasvu ja tumedate lokkidega Liis-Kristiin (12.d) jääb koolimaja peal silma. Ta on andekas ja hooliv abiturient, kes valutab moelavasid, unistab lihtsatest asjadest ning naudib kirjandusklassikat ja inimestega suhtlemist.

Kuidas sa ennast kirjeldaksid?

Ma ütleksin, et olen väga tahtejuline ja sõbralik inimene.

Mis on kõige olulisem asi, mida teised peavad sinust teadma?

Vahel ütlen küll järsult, aga ma ei taha kunagi halba. Tahan ainult parimat ja kui vaja, siis alati aitan.

Kui sa oleksid üks loom, siis milline ja miks?

Oleksin kaelkirjak, sest nad on rohusööjad, pikad ja tunduvad natukene aeglased.

Üks asi, mida muudaksid enda juures?

Tahaksin olla kannatlikum.

Kui sa võidaksid lotoga, mis oleks esimene asi, mida teeksid võidetud rahaga?

Investeeriksin kinnisvarasse.

Millest praegu unistad?

Hetkel on mu unistus saada kuldmedal kätte, paar takistust on veel jäänud. Mul ongi pigem sellised lühiajalised realistlikud soovid. Ma arvan, et lõppude lõpuks on kõigi inimeste unistus õnnelikult saada, aga ma ei tea veel, kuidas seda teostada.

Millega armastad vabal ajal tegeleda?

Loen hästi palju ja vahepeal käin ka tööl ning tegelen modellindusega MJ Modelsi agentuuris.

“

Oleksin kaelkirjak, sest nad on rohusööjad, pikad ja tunduvad natukene aeglased.

Kuidas jõudsid modellinduseni ja kui kaua oled sellega tegelenud?

Saatsin nalja mõttes ise oma avalduse ära. Arvasin, et ei saa sisse, see oli lihtsalt sõpradele nali, aga võeti vastu. Tegelenud olen 3 aastat.

Kui keeruline on olnud ühendada kool, modellindus ja enda muud tegemised?

Mul väga vedas, sest mu klassijuhataja Aare Ristikivi oli väga mõistev ja lubas mul pikemaks ajaks ära minna. Eks see oli raske ja ma ei soovitsaks, kui just endal ei ole väga suurt tahtekindlust ja tunnetust, et jah, ma saan hakkama, ja kindlasti mitte lõpuklassides. Ise olin pikemalt ära Jaapanis, kui käisin seal kuuks ajaks kümnennda klassi kevadel, tavaliselt käin aga lühematel reisidel.

Mis on modellinduse juures kõige raskem?

Seal avaldatakse kehale suurt survet ja öeldakse halvasti. Tuleb ise tugev olla, näha asja kriitiliselt ja mõelda, et ma ei pea ennast näljutama, see pole tegelikult normaal-

ne. Seda suhtumist üritatakse praegu parandada, aga tegelikkuses on selles maailmas moeks ikkagi ebatervislikud ilustandardid.

Kes sind motiveerib, kas sul on iidoleid?

Kõik mu sõbrad, nad on väga-väga sihikindlad ja püüdlikud, nemad enam-vähem veavad mind edasi. Ilma nendeta hõljuksin ei tea kus.

Kust eelistad ise riideid soetada? On sul ka lemmik stiilajastu või moeikoon?

Mulle meeldib käia kaltsukates, sest see pole nii kallis, on omanõuline ja loodussõbralik. Tartus muidugi pole see nii lihtne, aga ma olen välismaalt palju huvitavaid asju saanud, massitoodangust hoian pigem eemale. Stiili poolest meeldivad väga gondad, näiteks grunge. Otseselt sellist eeskuju pole.

Kelleks tahtsid väiksena saada? Ja nüüd?

Juuksuriks, nüüd psühhiaatriks. Mulle meeldib inimestega suhelda ja see valdkond on ka huvitav.

Mis on su plaanid peale gümnaasiumit?

Ma võtan vaba aasta, töötan ilmselt Londonis või Jaapanis ja peale seda tahaksin minna Tartu Ülikooli arstiteadust õppima.

Kirjelda oma 3 aastat Treffneris.

Alguses, kui ma tulin, oli kõik väga teistmoodi kui ootas. Ma olin endale loonud sellise roosamanna ettekujutuse sellest koolist. Esimesel perioodil oli mul kohe kunstiajalugu ja jäigi mulje, et kõik siin ongi väga raske, aga kindlasti läks paremaks. Kui saad aru, mis sa enam-vähem tahad, siis ei olegi nii hullu.

Mis õppeaine oli su lemmik ja mis kohe üldse ei istunud?

Üldse ei istunud füüsika, täiesti olenemata õpetajast, lihtsalt ei istugi, ei mõika kuidagi seda. Väga meeldis prantsuse keel ja üleüldse keeled. Ajalugu polnud ka hull. Kunstiajalugu, see oli raske, aga see on ikkagi väga huvitav, tõesti eraldi kogemus.

Mida on sulle Treffneri kool õpetanud?

Asjade prioritseerimist: see, mis on oluline, enne, sest kõike korraga ei saa.

Mis sulle Treffneri juures meeldib, mis mitte?

Meeldib, et siin on väga toredad inimesed ja ei meeldi võib-olla veidi liiga sügavalt juurdunud konservatiivne mentaliteet, mis siin valitseb.

“ Tegelikult mul on väga lihtsad soovid.

Mida oskad enda arvates kõige paremini teha ja mida kohe üldse mitte?

Arvan, et 12 aastat koolis ja eriti Treffneris käimist on mind õpetanud väga hästi õppima ja samuti olen ka hea kuulaja. Absoluutselt ei oska kõike, mis on spordiga seotud, näiteks trepijooks.

Kirjelda enda ideaalset päeva.

Ma arvan, et see ei kaasa kooli. Ilmselt selline, et päike paistab ja õues on soe, olen sõpradega kusagil või hoopiski loen õues. Tegelikult mul on väga lihtsad soovid.

Kui sa saaksid maailmas parandada ühe asja, siis mis see oleks? Aga Eestis?

Ma kindlasti tahaksin, et inimesed näeksid, praegu on viimane hetk märgata, et meie muudame planeedi ökosüsteemi ja võib-olla hetkel veel pole liiga hilja tagasi pöörduda. Eestis aga võiksid inimesed olla toolerivamad, vähem viha võõra vastu.

Mis on su suurim saavutus?

Modellindusega tegelemine, sest see paneb kõvasti proovile ja on mind inimesena palju kasvatanud. Ma poleks ette kujutanudki, et hakkas sellise alaga tegelema.

Mis sind kõige rohkem naerma ajab? Aga vihale?

Mõlema vastus on teised inimesed.

Pikk tee veel ees: modellitöö ja arstitudengielu ootavad.

FOTO: TANIEL TAMM

Mis on su kõige suurem hirm?

Kui ma tahaks sügavamõtteliselt vastata, siis hirm läbi kukkuda, aga kui ma ütlen ausalt, siis pimedus. Kui me korraldasime balli, siis pidin üksinda kolmandal korrusel käima ja see oli nii jube.

Mida märkad inimestes esimesena?

Pikkust ja stiili.

Mida hindad inimeste juures kõige rohkem?

Empaatiavõimet.

Mis on sind enim elus enim mõjutanud?

Kindlasti minu ümber olevad inimesed: eri eluetappidel on olnud isikuid, kes on mind suunanud erinevale teele

Mis on su lähituleviku eesmärgid?

Olla võimalikult avatud kõigele, mis võib ette tulla.

Mis raamatut peaksid kõik vähemalt korra oma elus lugema, miks?

Emily Brontë „Vihurimäe”, sest see on klassika ja väga hästi kirjutatud, ma arvan, et selle teose keelekasutus arendab igat inimest, kes seda loeb.

Mida jääd Treffnerist taga igatsema?

Osad õpetajad on siin väga huvitavad karakterid, nii et neid kindlasti, muidugi oma sõpru ja klassi ikka, maja on ka täitsa tore.

OOD KADUVALE EESTILE

LIISBET TEEMAA

Püha ja kallis Eestimaa! Sinu järjepidevat kadumist on vaadata nukker. Kuis kaovad Su inimesed: tulevik helge ootab ju mujal! Ülikondnikud Toompeal aga ei taha neid noori minema lasta. Vangi, vangi visatakse need, kes iseka eesmärgi nimel - oma elu elamise nimel - rahvuse hülgavad! Noored jäävad Eestimaale ja uusi noori siia ei lase! Suud ärgu noored, kel tulevik veel ees, kes siin maal elama hakkavad, kes seda riiki edendama ja juhtima hakkavad, lahti tehku. **Sõnavabadusel on piirid, mis ulatuvad nüüdseks vaid magamistoast aiukseni.** Noor, kes midagi arvab, on tõusiklik teismeline, mäslev ja kasvatomatu. Sealjuures, pidage meeles, pole lauset veel lõpu ni kuulatud, sest sõnavabadus jäi välisukse taha kinni. Noored jooksevad hooga ning vähemused on valguskiirusel juba läinud. Välismaalane pistetakse erineva nahatoonni tõttu pokri: seal on tema koht. Seal ei saa ta keelt õppida ega kooli minna. Seal ta ei kasva eestlaseks, ei kohane eluga Eestis. Seal jääb ta „ohtlikuks” välismaalaseks nahatooniga, **mis pole kusjuures värvispektril beežist eriti kaugel.**

Kuis kaob Su mets, Su soo, Su helkiv rohelus - majandus nõuab emake looduselt Ta hinge, Ta olemuse. Rahaks teha kõik need vähegi elumärki näitavad puud, põõsad, puhmad, sood, rabad, järved ja jõed. **Mis toob sisse raha, see murda maha!** Mõistmatuks jääb, miks kukub üks puhutaima õhuga riikidest üha madalamale, kui puid vaid raiume ja raiume... Ei mahu üldse pähe, miks lindudele sinne olustik enam ei sobi, miks loomaliike üha väheneb. Ei saa kuidagi aru, miks kliima kuumeneb, kui kummutame prahi jõkke ning laseme ümber Eesti ringreisile või anname riikli-

kult hoogu põlevkivitööstusele alternatiivenergia asemel. **Asi pole ju meis, ei saa olla!**

Kuis kaob Su uuendusmeelsus, vaba hing ja hingamine - head aega inimsõbralik, elurõõmus maa! Tere tulemast taandarenev, „naine - nõrk, mees - tugev” Eesti! Hei, Sind ma ju igatsesin, **Sind, kes Sa võitleks inimõiguste vastu,** mitte nende eest! Kes Sa hoiduksid toetamast vähemusi ja anaksid hoogu äärmustele! Mu armsad sõbrad eestlased peavad oma elu ja väärtuste säilitamiseks kolima välismaale, sest nemadki tahavad abielluda, nemadki tahavad lapsendada, et anda täisväärtuslik elu lapsele, kellelt see elualgul ära võetud oli. Mu armsad sõbrad naised ja tüdrukud kõnnivad juba **13-aastastena** tänaval, pipragaas taskus, sest neid ohustavad teised eestlased, valged mehed. Ning kui õnnetu pipragaas ei tööta, **tuleb 14-aastaselt sünnitada laps, sest abort pole võimalus ega inimlik.** Elu annab elule elu, mistahes tingimustes, meestel on nüüd see võim, see lõplik sõna. **Saa see laps ja ela sellega.**

Kuhu kadus see Eesti, kuhu sündisin? See Eesti, kes armastab oma loodust ja inimesi - on nende üle uhke. Ei hoiaks neid kinni, ei viska neid minema. Eesti, kes uskus põnevasse tulevikku, mis hoiaks meid ühtsena ka siis, kui mees armastab meest ja naine tunneb end valesti naise kehas. Ühiskonnast, mis toetas inimeste vaba valikuvõimlust ning tema õigust omaenda elule. Maale, kus sai talviti käia kelgutamas looduslikult maha sadanud lumel ning kevaditi alustada jalgrattamatkadega rohelises Eesti looduses. Kõigi eest ole Sa, Eesti, kogu elu: inimeste, loomade, looduse eest. **Kuhu kadus minu Eesti? Meie Eesti? Kõigi Eesti?**

ERIK RAUDSEPP - VILISTLANE KAUGEL OOKEEANI TAGA

LIISBET TEEMAA

Erik Raudsepp on Treffneri Gümnaasiumi lõpetanud 2009. aastal Ülle Hüva klassis, kust edasi liikus Tartu Ülikooli. Ülikoolis oli ta ka üliõpilasesinduse esimees. Erik on vilistlane ookeani taga ehk elab ja töötab USAs, kuid pole senini unustanud ei kodumaad ega Treffnerit. Tema loodud on Treffneri õpetajaid toetav stipendium.

Alustakski Treffnerist. Kuidas Sa sinna õppima sattusid? Mida mäletad sellest ajast kõige selgemalt?

Unistus Treffnerisse minna tekkis ühel hetkel põhikoolis. Enne käisin Kivilinna Gümnaasiumis ning 5.-6. klassis, kui klassijuhataja vahetus, tekkis mõte, et peaksin gümnaasiumile mõtlema. Sain klassijuhatajaga hästi läbi, mis mind aitas. Meie klass Kivilinnas oli üsna kehv, olime kooli peal kurikuulsad. Tänu tolle aegsele klassijuhatajale hakkasid mul tekkima tulevikuks eesmärgid ja visioon ja õnneks olin tolleks hetkeks piisavalt enda jaoks asjad paika saanud, nii et lõpuks sattusin ikka Treffnerisse. See oli ainuke kool, kuhu sisseastumiskatsed

egin. Ühel õhtul ootasid tulemusi. Olin juba registreerinud Kivilinna Gümnaasiumi sisseastumiskatsetele, aga siis õhtu otsa uuendasin lehte ja nägin, et olen vastu võetud. Järgmistele katsetele ei läinudki. Õnneks läks Treffneriga väga hästi.

Kas Sa oled Treffnerit vahepeal külastanud? Hoiad Sa endise klassijuhatajaga või mõne teise õpetajaga kontakti?

Minimaalselt, ma ütleks. Seoses balli tantsukursustega olen sattunud koolimajja mõnel korral. Mõnda õpetajat tänaval olen näinud, aga muidu pole kooli sattunud. Mõne inimese jaoks on gümnaasium elu tipp hetk, et sealt läheb edasi allapoole. Mina hoidsin distantsi, tegelesin põhjalikult erinevate asjadega, et mitte ühte kohta kinni jääda. Mõned klassivennad hoidsid küll rohkem kokku ka hiljem, kui ülikoolis õppisid, kuid ise tahtsin pigem uuel lehelt alustada. Lõpetasin Tartus bakalaureuse 2013. aastal infotehnoloogia ning majanduse kõrvalerialana ja pärast seda kolisin USAsse kohe, mille tõttu on kontakt veel kaugemaks jäänud. Olen püüdnud paljude klassikaaslastega Eestis käies kohtuda ja sidet hoida ja nüüd siis ka vilistlasena kooli toetada.

Kuidas tekkis idee USAsse elama minna? Millega seal tegeled?

Pidin olema 2 aastat üliõpilaskonna esimees ja minema hiljem poliitikasse või ei teagi, mida hiljem Eestis tegema. Võimalusi tundus hästi palju olevat. Ühel sügishommikul,

paar päeva enne ülikooli akadeemilise aasta avaaktust pidin üliõpilaskonna esimehena välisüliõpilastele tervituskõne pidama ja jäin seal oma tänasele abikaasale silma. Hakkasime kohtamas käima, käisin USAski ja siis enam polnud muud võimalust, kui USAsse kolida. Asusin sinna elama teadmise, et lähen eelkõige tööle ja vaatan kuidas asjad arenevad.

Töötan Bostonis ühes care coordination tarkvara platvormi ehitavas idufirmas *ID-tarkvara* arenduse direktorina, aga elan Nebraskas, kuhu kolisin umbes aasta tagasi. Meeskond on Bostonis, Pennsylvanias, Oregonis, Budapestis ja Indias - inimesed tahavad töötada seal, kus on pere või kus neile meeldib. Kliente on erinevatest maailma paikadest, kes seda tarkvara kasutavad. See on Harvardist välja kasvanud idufirma.

Kas Sa oled USAs elades Eestis uudistega? Sageli öeldakse, et Eestis ning USA poliitiline areng on olnud sarnane. Mida Sa oskad või tahad sellel teemal öelda?

Aeg-ajalt loen ikka uudiseid ja vaatan mida Facebookis postitatakse. Enamik Eestis uudiseid tunduvad sisutühised - analüüsi ja tasakaalustatud meediat on vähe. Massachusetts, kus 5 aastat elasin, on üks kõige liberaalsemaid osariike, nemad legaliseerisid esimesena gei-abielud. Seal on MIT (Massachusettsi Tehnoloogiainstituut) ja Harvard ning tohutult üliõpilasi, liberaalne keskkond, kust kolisin konservatiivsesse Nebraskasse, vabariiklaste kanti. Suudan samastu-

PILT: ERAKOGU

Treffneri vaimus üles kasvanud: hetkel Bostonis id-tarkvara idufirmas direktor

da mõlema keskkonnaga. Kõik on lõpuks head inimesed, kui äärmuslased kõrvale jätta. Tegelikult võiksid nad omavahel hästi läbi saada, aga elavad väga erinevates reaalsustes ja tundub, et ühise keele leidmine on poliitikas järjest raskem. Käisin Hillary Clintoni valimispeol, mis toimus tema alma mater'is. Kõigil oli selline "breaking the glass ceiling" ülev meeleolu. Algul loeti häälde osariikides, kus demokraadid võidutsesid. Hiljem aga isegi nuteti ja kardeti, kui halvaks võib olukord riigis kujuneda. Mina olin enne valimisi kõik oma USA aktsiad maha müünud, kartuses, et Trumpi presidentuuri algul võivad aktsiad kukkuda. Tegelikult pöörasid need koheselt tugevalt tõusule. Sama-

moodi nagu praegu Eesti meedias - kõik riskid ja hirmud pandakse lauale. USAs 2,5 aastat hiljem ei ole vist ühtki äärmuslikest hirmudest realiseeritud. USAs toimub 2-3 valimistsükli pikkune pendeldamine ja tasakaalu otsimine. Liberaalsed jõud astuvad enda valitsemise ajal tugevalt liberaalseid samme ja kui 1-2 ametiperioodi jooksul on nad astunud neid liiga palju nii, et valitakse vastukaaluks konservatiivid, kes siis astuvad konservatiivseid samme kuniks neil valijate toetus puudu jääb ja pendel hakkab taas teises suunas liikuma. Valituse mõjuvõimu suurendatakse, siis jälle vähendatakse, ilmselt nii nagu Eestiski. Püüan Eesti uudistega kursis olla.

Kas Sa arvad, et õpilased peaksid olema poliitiliselt või ühiskondlikult aktiivsemad? Hiljuti toimus ülemaailmne kliimaprotest, kust ka treffneristid osa võtsid. Mida Sa sellest arvad?

Noortele soovitan teha neid asju, mida tahate, kuid proovige end poliitilise kuuluvusega noorelt kitsale teele mitte suunata. Kui ühined kindla erakonnaga juba noores eas, võib hiljem see väga ühejoonelisele teele suunata, kust hiljem on raske kõrvale astuda, eriti Eestis. Poliitiliselt tuleb olla aktiivne ja kaasamõtlev, kuid liiga noorelt ei tohiks end ühe variandiga siduda.

Olen õppinud, et alati tuleb küsimusi küsida. Selle asemel, et midagi väita, tuleb oma väide küsimuseks sõnastada. Noore inimesena kuhugi kogemusega midagi nõudma minnes või väites, võib faktiliselt panna päris puusse. Sellist inimest peetakse nooreks kraaklejaks, kes ei tea, mida ta tahab. Küsimustele aga peab vastama, vastustest saab infot, millega saad siis järgmise sammuna sisukamalt läheneda.

Ma ei usu, et Eestis ollakse asjadele väga vastu, nt kliimamuutuse probleemi adresseerimine. Mida saab selle koha pealt üldse teha? Ametnikud ja otsustajad on tihti väga hõivatud.. Tehke neil elu lihtsamaks ja aidake neid sisukate ideede, analüüsi ja mõtetega.. Alustage muutustega iseendast. Minul Nebraskas on päikesepaneelid ja istutan ka puid regulaarselt. Võimalik on palju asju ära teha. Näiteks on Eesti inimestel kokku üle 16 miljardi euro panga hoiustel, mis teenib o lähedast intressi aastas. Samal ajal kui Eestis on päikesepaneelide projekti tasuvuse aeg umbes 10 aastat ja pärast seda on veel umbes 20ks aastaks tasuta elektrit. Kui te tahate midagi muuta, siis mõelge välja kuidas ja kellele see muutus võiks

kasulik olla ja aidake neid. Probleemidele näpuga näidata oskame me kõik.

Treffnerist on Sul päris helge mälestus. Kuidas tulid Sa ideele koostada õpetajate stipendium? Milles see täpselt seisneb?

Ei teagi, kust alustada... Algul oli mõte anda iga aasta vähemalt ühele õpilasele sülearvuti, siis oli mõttes ka rahaline fond, kust jagatakse ainult tootlust. Fondi tootlust tehakse stipendiumeid. Pärast direktoriga rääkides tekkis küsimus, kuidas on õpetajate toetusega. Millised on õpetajate palgad Eestis? Kas me premeerime ja väärtustame õpetajate tööd piisavalt? Millised on nende võimalused end erialaliselt täiendada või midagi uut kogeda? Võimalused on piiratud, kitsad. Mul on tunne, et direktor oli skeptiline, kuid väga ära ootaval seisukohal. Mõte oli, et toon esimese summa usalduse saavutamiseks lauale. Seal saigi alustatud ning usun, et stipendiumit peaks oluliselt kasvutama. Mõte on, et õpetajad ja personal saaksid end välismaal erialaselt täiendada, kogemuse tagasi kooli tuua, miskaudu jõuaks see õpilasteni. Ma arvan, et Treffneri kool on maailmas väga eriline ja kordumatu. Mõned minu kolleegid käisid Phillips Exeteri akadeemias näiteks ja pärast nende gümnaasiumi kogemusest kuulumist saadaks ma tulevikus oma lapsed parema meelega Treffnerisse. Päeva lõpuks annavad Treffnerile näo ja kuju meie õpetajad ja nende tubli töö. Meil tuleb vilistlastena hea seista selle eest, et ambitsiooniga õpetajad saavad meilt tuge ja toetust.

Mida Sa soovid neile, kes kooli lõpetavad või neile, kes ei tea kuhu edasi?

Soovitan alustada õpinguid Eestis ja siis minna mõneks ajaks kuhugi

mujale. Kui kohe pärast gümnaasiumi välismaale minna, siis võib juhtuda, et tuntakse end Eesti ühiskonnast välja lõigatuna, ja ei teki ülikooliaegseid sõpru-tuttavaid Eestis. Tagasi tulles võib olla selline kodutu tunne.

Välismaale minnes tuleb olla valmis, et pead end tõestama ja rohkem pingutama. Tartu Ülikooli on Eestis väga tuntud ja kohati võib tekkida vale arusaam, et tegemist on terve maailmas tuntud ülikooliga. USAs on Tartu Ülikool no-name brand, ja sellise alusega võib alguses raske olla tööd leida. Minule anti töökohal kätte kolm proovitööd, mida peeti mulle liiga raskeks. Teggin need aga ilusti ära, andsin vastused tagasi ning sain intervjuu, kuigi seda minult alguses ei oodatud. Minu juhendaja ülikoolis Erkki Leego ütles pidevalt, et kui on tahe, siis on ka võimalus. Tuleb alati demonstreerida tegude ja tulemustega kui väga sa midagi tahad. Mitte lihtsalt sõnadega, et ma väga tahan ja luban, et pingutan. Soovitan kindlasti minna töövarjuks, mind aitas see palju. Soovi-

tan leida ka mentoreid, kes on head sellel ala mida sa tahad ise teha või õppida. Tihti ei ole neil aega, et ülikoolis lõpetada, aga 30-60 minutit, et helistada või kokku saada nad ikka leiavad.

On sul endal midagi veel öelda? Õpilastele, õpetajatele?

Õpilastele, et Treffner on väga hea kool. Kui vaatan selles perspektiivis, mis koolid on Bostonis, ka väga head koolid, kuhu saadetakse oma lapsi üle maailma õppima. Kuid mul on tunne, et seal ei saa nii hea kogemust kui Treffnerist. Treffneris saad olla heas keskkonnas, kus mõeldakse palju ideaalidele. Ja võetakse aega, et õppida erinevaid ained, mul, on tunne, et paljudes maailma osades sellele aega ei kulutata. Mina olen õppinud ju palju ajalugu, kunstiajalugu ja ühiskonnaõpetust, paljudes kohtades see aga jäetakse vahele, et liikuda kiiremini näiteks programmeerimise juurde. Aga ma arvan, et see on väärtus omaette, õppida erinevaid aineid. Treffneri vaimus üles kasvada on väga hea asi.

Õnnelik perekond: Erik Raudsepp abikaasa Hannah ja tütar Charlotte'iga

CARPE DIEM!

HELENE MARIA KIKAS

Nädalavahetus on tihti nädala oodatuim aeg ja puhkus argipäevast on tingimata vajalik. See on täiesti okei, kui aeg-ajalt on reede saabumine ainus asi, mis lootust annab, kuid liiga paljud elavad päevast päeva ainult nädalavahetuse nimel ja see on probleem.

Viimasel ajal on mul kombeks telefonis hommikuse äratuse juurde mõni ilus, kohati ehk naiivne mõte kirjutada. Olgu selleks siis „tõuse ja sära” või „täna tuleb hea päev”. Tundub kliše, aga üksnes see idee, et hommikul ärgetes on kohe silme ees tore mõtetera, aitab juba iseenesest ennast eesolevaks päevaks positiivselt meelestada. Paar nädalat tagasi kirjutasin suurema tagamõtteta pühapäeva õhtul esmaspäevaks: „Proovi mitte nädalavahetuse nimel elada.” Esmaspäeval mõtlesin terve päev sellele, et eks ma siis see nädal tõesti üritan. Mulle meeldib mõelda, et see oligi tõuge selle poole, kuidas ma igat päeva võrdsena nägema õppisin, olgu see siis teisipäev või reede. Tegelikult on mõlemad sama kaaluga.

Eskapism nagu iga teine

See võibolla tundub läbi leierdatud teema, et iga päev tuleb elada, nagu see oleks viimane ja iga hetke tuleb nautida, aga mulle tundub, et ikka veel ei võeta seda kuulda. Eriti gümnaasiumis, kus kool on ajaliselt mahukas ja vahel raske ning tüütu kohustus, mis väga oskuslikult varjutab selle, et ka argipäeva võib nautida ja ka teisipäeva või

kolmapäeva üle võib rõõmu tunda. Ning siis kui see õnnis reede saabub, on kõik justkui hästi, sest õhtul saab ju peole minna ning järgmisel päeval saab lõunani magada. Ja teate mis, siis on meil üks öö veel, aga sellega lõpebki elu nautimine ning algab taas argist vingumist täis nädal. Argipäev on nii suur osa elust, et seda raisata ja ennast apaatse zombina nädalast läbi vedada on lihtsalt pisut rumal tegu.

Kõige hullem ongi see, et gümnaasiumis oodatakse tulevikku, sest „siis saan ise oma ajaga teha, mida tahan” ja „ei pea iga päev nii vara ärkama” või mis iganes muu põhjus selleks on. Seetõttu lihtsalt lohistatakse ennast nädalast läbi ja nädala lõpus pidutsetakse ohjeldamatult, nagu see olekski lahendus. See on lihtsalt eskapism nagu iga teine. Aga elu on see, mis juhtub väljaspool eskapismi.

“

Lihtsalt ela iga päev ja ära hoia ennast tagasi, tee ükskõik mida, mis sind õnnelikuks teeb.

Isegi kui on raske

Mõni nädal ongi raskem ja nõmedam kui teine ning reede saabumine tundub olevat ainus päästerõngas. Vahel aga tuleb sellega lihtsalt leppida, et nädalad ei ole vennad ja ei saagi kunagi olema. Ei tasu ka vinguda selle üle, sest kõik tunnetavad aeg-ajalt samamoodi ja keegi ausalt öeldes ei viitsi vingumist kuulata, kui endal on täpselt sama tunne. Samas peaks vähemalt üritama ka see nädal endale meeldivaks teha, mitte sellest autopiloodil läbi kihutama. Niikuinii ei tee kihutamine kunagi head, sellega ainult riskid. Enne kui arugi saad, on

mitu päeva raisku läinud. Elu ei ole iseenesestmõistetav, kõike võib juhtuda. Keegi lihtsalt kunagi ei arva, et temaga midagi juhtuks, ning seetõttu elataksegi nagu nädalavahetus on ainus aeg, mil päriselt on aega, et teha kõike, mida tahaks. Tegelikult on aeg kõik, mis meil siin maailmas on. Meie endi teha on see, kuidas seda kasutame.

Haara ohjad

Tihti kuuleme inimeste lugusid, kuidas mõni õnnetus või traagiline sündmus on muutnud tema perspektiivi ning alles nüüd saab ta aru, kui habras elu on. Aga miks on meil vaja mingisugust suurt pauku, et elu hindama hakata ja igat päeva väärtustada?

Tegelikult saab ka ilma suure pauguta oma perspektiivi selgeks mõelda ning ka argipäeva endale meeldivaks teha. Isegi kui on väga vastik päev ja miski ei lähe nii, nagu tahaks, tuleb lihtsalt võtta aega, et teha miskit, mida naudid. Võta ohjad enda kätte, nii et päeva lõpus voodisse pikali heites oled rahul, et oli vahva päev, mitte õnnelik selle üle, et nüüd on lihtsalt reedeni üks päev vähem.

Kuidas siis mitte elada nädalavahetuse nimel? Tegelikult on ju sellele üks lihtne vastus: lihtsalt ela iga päev ja ära hoia ennast tagasi, tee ükskõik mida, mis sind õnnelikuks teeb. Mine kinno või vaata lihtsalt terve õhtu voodis sarju. Söö sõpradega kooki või loe uuesti oma lemmikraamatut. Tee üks lõunauinak (või mitu), sest tegelikult on kogu maailma aeg meie endi kättes. Ära mõtle, kuidas tuleb halb päev, kui päev pole isegi veel alanud. Kanna oma kõige paremaid riideid ja neid kõige uuemaid lumivalgeid ketse, isegi kui vihma sajab. Muuda päev eriliseks, mitte ära oota erilist päeva. Nii et... carpe diem (ja mitte ainult nädalavahetusel)!

KUIDAS SAADA LAEVAKAPETNIKS?

JOHANNES SARAPUU

Läinud aasta sügisel sattusin Eesti Mereakadeemiasse tudengivarjuks. Tutvusin kooliga ning seal tegutsevate tudengite ja õppejõududega. Simulaatoris sain isegi laeva roolida ning hiljem ka koolitoitu maitsta, viimane on muuhulgas tasuta. Uurisin oma teejuhilt Olari Verevilt Mereakadeemias õppimise kohta.

Milles seisneb su eriala?

Õpin Tallinna Tehnikaülikooli Eesti Mereakadeemias laevajuhtimise eriala. Õpe kestab 5 aastat, mille jooksul on kohustuslik sõita vähemalt 12 kuud praktikat. Esimesed 3 aastat õpime akadeemias, millele järgneb akadeemiline vaheaasta merepraktika sooritamiseks ning peale seda veel viies aasta (4. kursus) akadeemias. Praktika on minu erialal jaotatud kahte osasse: koguhulgast vähemalt 2 kuud peab sõitma laeval madrusepraktikat ja vähemalt 6 kuud silla- ehk tüüri-mehepraktikat. Praktikaarvestusse loetakse realselt laeval oldud aeg.

Mida sa seal õpid?

Lühidalt kokku võttes õpingi laeva juhtima. Küll aga ei tähenda laeva juhtimine ainult laeva manööverdamist ja roolimist, vaid hõlmab ka kogu meeskonna ja kaubaveoga kaasnevat vastutust ning korraldamist.

Merendussektoris ja laevanduses on tekkimas kriis: nõudlus tööjõu järele aina kasvab, huvilisi on aga aina vähem. 2014. aastal olid merendussektoris töötavatest inimestest ligikaudu pooled 50-aastased või vanemad. Sellise trendi jätkudes ähvardab Eestis sektorit tõsine puudus vajalikest spetsialistidest. Eriti on vaja just meremehe ja -naisi, kes töötaksid otseselt laeva peal: mehaanikuid, tüürimehi ja kapteneid. Tegemist on igati põneva, vaheldusrikka ning seiklusi pakkuva erialaga, mis võiks sobida nii mõnele, kes ei kannata paigal istumist ning kaheksast viieni tööd kontoris. Kui meri pakub huvi, ole julge, uuri võimalusi ning äkki saab just sinust ükskord laevakapten.

Miks valisid sellise eriala?

Võib kõlada klišeena, kuid mulle meeldib meri. Seda eriala julgengi soovitada vaid neile, kellele meri päriselt meeldib. Juba praktikal saab aimu, et olgugi tööd ja toimetused laeval on päevast päeva sarnased, ei sarnane ükski päev merel siiski eelmisele.

Mis on laevajuhtimise eriala omapära?

Juba õppetöö algusest harjutatakse meremehe (akadeemias vastavalt laevajuhte ja -mehaanikuid) pidama lugu meretraditsioonidest, mis hõlmavad endas nii igapäevast vormikandmist kui ka vahipidamist: laevadel peetakse teatavasti vahti 24/7. Võib öelda, et alates laeva ehitamisest kuni tema lammutamiseni kümnete aastate pärast ei ole laeva-sild kunagi tühi.

“

Tuleb enda jaoks valmis mõelda, kas oled valmis vähemalt poole oma tulevases elust veetma merel: perest, sõpradest ja tuttavatest eemal.

Triiksärk ja pagunid: Mereakadeemia tudengitel on oma vormiriietus.

“

Seda eriala julgengi soovitada vaid neile, kellele meri päriselt meeldib.

Kellele laeva juhtimine kõige paremini sobiks?

Soovitan laevajuhtimise eriala neile, kellele meeldib meri – see on põhiline. Laevajuht õpib, et minna tööle merele, millega kaasneb küll prestiižne amet ja pole salata, ka vastav palk. Kuid sellest kõigest enam tuleb enda jaoks valmis mõelda, kas oled valmis vähemalt poole oma tulevases elust veetma merel: perest, sõpradest ja tuttava-

KOLM NÄDALAT AINULT MURU

EIO SAAL

Passiivse seikluse otsingul võtsin vastu 21-päevase veganismi-väljakutse. Loobudes lihast, piimast, munast, želatiinist ja meest, jääb esmapilgul toidulaud kesiseks. Proovilepaneku lõpuks olin aga avastanud igasuguseid häid retsepte, mille järgi endiselt küpsetan. Kolm nädalat veganlust mõjub mingis mõttes ka nagu kolm nädalat dieeti, mida aga minul oli lihtsam järgida kui lihtsalt tervislikult toitumist. Olles väljakutse enam-vähem edukalt lõpetanud, julgen seda kindlasti soovitada kasvõi lihtsalt meditatiivse enesekontrolli eesmärgi saavutamiseks.

Mida ma üldse sõin

Hakkasin varasemast palju rohkem sööma salatit, mis oli väga tervislik valik. Hästi lihtne ja hea salat: tomat, kurk ja uba. Kui külmkapis peaks leiduma veel head kraami, võib ka lisada näiteks salatilehti, avokaadot, punast sibulat jne. Põhiline toiduaine taldrikul ei pea üldsegi olema liha.

Õnneks mõeldi kunagi ammu Araabias välja selline võileivamääre nagu hummus.

FOTO: KÄRT KOKKOTA

Kui pool taldrikut on riis, kartul, tatar või kinoa ja teine pool salat, siis saab kõhu hästi täis küll. Põhimõtteliselt vahetasin liha muru vastu välja. Vahepeal tegin juurde ka erinevaid vegankotlette. Kui oli kiire, siis sõin Reinu Pizza köögiviljakotlette, mis maksavad poes 6tk umbes 1€, kui oli aega, tegin ise kodus päris peedist Sandra Vungi retsepti järgi peedikotlette. Minu võileibade tarbimus on peaaegu et religioosne, nii et mis asi üldse on võileib ilma võita. Õnneks mõeldi kunagi ammu Araabias välja selline võileivamääre nagu hummus. Väl-

“

Tunnistan ausalt üles, et kui Ülle Seevri oma sünnipäeval kommikoti ringile saatis, ei saanud ma ei viisakusest ega ka armastusest geograafiaõpetaja vastu keelduda.

jakutse käigus hakkas see mu emale ka väga maitsema, nii et sööme seda kodus ikka veel. Igasugused veganmaiustused maksavad minu rahakoti jaoks küll vastikult palju. Jällegi

leidsin palju tervislikuma lahenduse pähklites, kuivatatud jõhvikates ja Alpro šokolaadipiimas.

Nagu paljudele inimestele, on ka minule kohv mingil määral püha jook. Võibolla ikkagi mitte piisavalt, sest nii karge naisterahvas ma pole, et seda mustalt juua. Seega mängib olulist rolli piim. Varem olin korra joonud kohvi kookospiimaga: kahetsusväärne tegu, kodus mitte proovida. Keemiliste katsetuste tulemusel tunnistasin väga heaks kohvipiimaks mandli-kaerapiima. Mandlipiim oli iseenesest ka hea, aga jättis vesisema maitse. Seega oli kohv päästetud.

Libastumised

Minu ema võis küll hummust osta, aga ta ostis juustu ka. Meil oli kodus külmkapp terve aja head ja paremat loomset kraami täis. Koolis olid klassikaaslastel kogu aeg sünnipäevad ja nad jagasid hästi palju kommi. Tunnistan ausalt üles, et kui Ülle Seevri oma sünnipäeval kommikoti ringile saatis, ei saanud ma ei viisakusest ega ka armastusest geograafiaõpetaja vastu keelduda. Veel mäletan hästi, kuidas sõin ühe tüki pitsat ananassiga. Tegelikult oli küll raske hakkama saada. Proovisin lihtsalt kogu aeg mõelda võimalikult lühikeses perspektiivis: „Ma saan need viis minutit hakkama” jne.

Muutused

Täiesti võimalik, et ma kujutasin seda endale ette, aga ma ütlesin, et ma muutusin rahulikumaks. Kellelki hindult kuulsin kunagi, et liha söömise lõpetamisel väheneb kohe vägivalla-aspekt kehas, mis on ilus mõte. Kõige suurem muutus oli näonahas, mis tõesti palju paranes. Ei saa kindel olla, kas akne kadumine tulenes piima või suhkru tarbimise vähenemisest. Võtsin kaalus ka alla, sest kiusatuslik ebatervislik toit oli enamasti loomne. Õppepõlvikus paranes ka, aga ma arvan, et see tulenes pigem ilmast.

Minu lemmikretsept: Sandra Vungi kakao-apelsiniküpsised

Neid küpsiseid tegin mitu korda, esmalt seetõttu, et küpsetamine on väga lihtne. Viisin ükskord sõpradele proovida ka, kõigile maitses.

Sellest kogusest tuleb umbes 20 küpsist

- 100 g täistera nisujahu
- 100 g nisujahu
- 2 kuhjaga sl kakaopulbrit (mina panin isegi natuke rohkem)
- 1 tl küpsetuspulbrit
- ¼ tl soola
- 100 g suhkrut (mina panin vähem)
- 75 ml õli
- 1 keskmine küps banaan
- ühe väiksema apelsini riivitud koor
- 1 sl apelsinimahla (panin palju rohkem)

Pane ahi 180 kraadi juurde kuumenema. Sega jahud kakaopulbri, küpsetuspulbri ja soolaga läbi. Teises kausis vispelda jõuliselt suhkur õliga. Lisa suhkru-õli segusse kahvliga puruks tehtud banaan, riivitud apelsinikoor ja apelsinimahla. Sega korralikult läbi. Nüüd sega kuivained märja seguga hoolikalt läbi. Peaks jääma nätske tainas. Vormi tainast väikesed pallikesed ja asetage küpsetuspaberiga kaetud ahjuplaadile. Vajuta iga pallikese peale kahvliga muster. Kui ahi on soovitud temperatuuri saavutanud, pane küpsised ahju ja küpseta neid 9-10 minutit. Lase enne söömist jahtuda.

FOTO: SANDRA VUNGI

TREFFOONIA ARGINE SEKSISM

MARKUS LAANOJA

Kooliaasta on lõppemas ja toimemas on vältimatu põlvkondade vahetumine. Järgmisel õppeaastal on koridorides näha uusi innukaid ning vahel veidi eksinud näoga õpilasi. Nendega esmase tutvuse sobitamiseks luuakse igal kevadel Facebookis kommuun, mille liikmeteks lisatakse varasemad, praegused ja tulevased treffnerid. Rebastel on võimalik grupi seinale postitada enesekirjeldusi, et teistele hea esmamulje jätta. Kuid viimasel kahel aastal pole minu tähelepanu köitnud peatsete kümendike nutikad šedöövid, vaid hoopis nende all olevad kommentaarid, mis jätavad sageli suhu halva maigu.

Kas siis nalja ei võigi enam teha?

Loomulikult ei ole kommenteerimine iseenesest vale: sedasi saab tekitada vestlust, näidata oma heakskiitu (või pahameelt) ja viisakalt nalja. Kahtlemata kõike seda ka tehakse, ent toredate sõnavõtude vahele eksivad ära nii mõnedki sellised, mis panevad pigem kulmu kergitama. Nende eesmärgiks paistab olevat

oma ego tõstmine ning vaja oleks justkui näidata enda eelisseisundit nende ees, kes ei õpi veel „Eesti parimas gümnaasiumis“. Eriti tihti ilmuvad sellised kommentaarid just tüdrukute postituste alla, kus poisid hindavad neiu sportimisharjumusi või arutavad, kes neist oleks kõige parem „liigutaja“. Niiviisi kerkiavad esile mitmed potentsiaalsed probleemid; näiteks saab nimele tagimisega võrdustada naise kohtlemist objektina, mida saab kiire kommentaariga endale või oma sõbrale deklareerida. Minu meelest on aga kõige markantsemaks mureks tõsiasi, et tüdrukul endal on praktiliselt võimatu piire sätestada ja öelda, millal nali pole enam naljakas. Esiteks on osapoolte positsioonid täiesti erinevad: poisid on koolis juba vähemalt aasta õp-

Ma ise ka jõmmivend... Palju kükid muidu?

1 y Like Reply 23

View 1 previous reply...

Personaaltreener aitab 45le 1 ette saada ;)

1 y Like Reply 8

🤔🤔🤔🤔🤔🤔🤔🤔

1 y Like Reply

Esimese trenni teen sõbrahinnaga

1 y Like Reply 5

Liigub

2 y Like Reply 6

pidi ka liikuma

2 y Like Reply 16

pinud ning loonud endale tugisüsteemi, kes alati valib tema poole, samas kui tüdruk siseneb võõrasse keskkonda ning peabks algselt üksinda enda eest seisma. Lisaks on tutvuste loomiseks mõeldud kommuunis veider ennast näidata justkui frigiidse ja ründavana, sest intuitiivsem oleks paista mängulise ning naerusuisena, et jätta meeldiv esmamulje. Nendel põhjustel tekib keskkond, kus on alati nõrgem pool, kellel on keeruline ennast kehtestada. Probleemaatilisi kommentaare ei ole ebamugava olukorra kujunemiseks isegi eriti palju vaja, kuna tihti saavad need

väga palju tähelepanu ja paistavad teiste seast välja. Seega ei põhjusta probleeme ainult sõnavõttud ise, vaid ka iga püstine põial või naerunägu, mis kommentaari külge ilmub.

Mida Juku ei õpi, seda Juhan ei tea

Just meeletu tähelepanu ongi ilmselt põhjus, miks sellised kommentaarid ikka ja jälle rebaste gruppides esile kerkivad, kuna need muutuvad viisiks, kuidas kogukonda kuuluda ja saada positiivset vastukaja, tekitada endale kooli kontekstis staatust. Seda ihaldavad igal aastal uued inimesed, mistõttu ei kao seksistlikud naljad enne, kui koolipere lõpetab selliste „killuviskajate“ ülistamise. Praegune keskkond toetab igati trendi jätkumist ja häiriv käitumismall saab alles jääda. Ent koolis kogetu soovib ka meie edasist suhtumist ja eluviisi. Ilmselt mõtlevad paljud, et need ongi lihtsalt naljad, mille tegemist ei peaks kuidagi kritiseerima või piirama. Kust läheb siis piir? Millisel hetkel astuks keegi meist üldse vahele? Kas tegemist peab olema meie lähedasega või oleks vaja, et neid kommentaare tehtaks otse, mitte virtuaalruumis? Kui praegu selg pöörata, on suurem tõenäosus, et ka hiljem ei märka me soolist ebavõrdsust ega proovi ebamugavaid olukordi lahendada. Sellisel juhul ei jätku ainult hoolimatud naljad koolis, vaid lõpu ei tule ka raskematele probleemidele, mis meid ümbritsevad. Oma tolerantsi seksismi suhtes peaks hoidma võimalikult madalana, et ennetada selle veel suuremat normaliseerumist ning edasikandumist tulevastele põlvkondadele. Ühiskond on kaldus ja katkine. Äkki on nüüd aeg aukudest üle astumise asemel hakata neid kinni ajama?

Alati on lihtne järgida voolu, liikuda samas suunas teistega. Vahel on vaja aga peatuda ja mõelda, kas poleks mõistlikum ümber pöörata. Igapäevase ebavõrdsuse kaotamine on samm paremuse poole, mille astumisele saab kaasa aidata igaüks.

and 126 others

oskab jõusaalis riistadega aidata

1 y Like Reply 12

?;

1 y Like Reply 9

liigub?

1 y Like Reply 4

sa seda liigutajat tead?

1 y Like Reply 4

dra

1 y Like Reply 3

Poisid-poisid, ma liigutan ise

1 y Like Reply 7

Tundub, et siin läheb suuremaks rabamiseks

RAHVAKALENDRI TÄHTPÄEVADE VÄLIMÄÄRAJA

KARMEN KUKK

Pea iga nädal leiab kalendrist mõne rahvakalendri tähtpäeva. Tihti ei teata aga väga palju sellest, mis peitub nende kummaliste nimede taga. Nüüd on hea võimalus teha tutvust paari vähem tuntud pühaga ning miks mitte ka ise vanarahva tarkusi järele proovida.

Küünlapäev ehk pudrupäev (2. veebruar)

Üks tuntumatest talvepoolituspühadest, mis tähistas Lääne- ja Saaremaal jõulude lõppu. Esimene suurem naistepüha, kus naistel oli õigus kõrtsis või külas käia, samal ajal kui mehed tegid kodus naiste töid. Algasid ettevalmistused kevadeks: näiteks hakati otsima abitööjõudu ning alustati kangakudumise ja õigusega. Kui küünlapäeval oli ilm selge, siis oli oodata head suve, saju ilma korral aga vihmast. Samuti pidid sel päeval tehtud küünlad eriti hästi põlema. Söödi jõulutoite, kas ülejääke või siis lihtsalt sarnaseid, sealihaga ja tanguputru.

Tuhkapäev (vastlapäevale järgnev kolmapäev või 40 päeva enne ülestõusmispühi)

Päeva nimetus ja sellega kaasnevad kombid on seotud tuha raputamise ja selle sümboliseerimisega puhastamist ja kurja eemale tõrjumist. Eeskätt viidi tuha põllule ja aeda, et suurendada viljakust. Oluline oli koristamine ja pesupeseimine, et laiskus terveks aastaks majast välja peksta. Traditsiooniks oli poisiks riietatud nukku ehk tuhapoissi salaja teise pere ukse taha viia, kust see tuli võimalikult kiiresti edasi toimetada. Kelle ukse taha nukku lõpuks jäi, oli terve aasta pilkealuseks laiskuse ja lohakuse pärast või koguni kannataski nende käes. Keelatud oli pead kammida, et vältida kõõma või juuste halliks ja inetuks muutumist. Tuhkapäeval tuli vara tõusta ja vara magama minna, sest muidu oli oht üle töötada. Kui oli mõni patt hingel, siis oli õige aeg neid pihtida: sellest tähtpäevast on tulnud ütlus „endale tuha pähe raputama” ehk sügavalt kahetsema. Samuti algab kirikukalendris tuhkapäevaga suur paast, mis kestab kuni ülestõusmispühadeni.

Seitsmevennapäev (10. juuli)

Kalendrireformi tõttu on see päev lootusetult segunenud seitsmemagajapäevaga (27. juuni) nende lähestikku asumise tõttu. Kirikukalendris on see päev seitsme märtrina hukatud venna mälestamiseks. Väike-Maarja vanarahva uskumuste järgi ei soovinud seitse kohalikku vanda sakslaste toodud uut usku vastu võtta. Seetõttu oli neid kolm päeva järjest tules põletatud ning hiljem hukati samamoodi ka nende ema Maret. Vennad olid enne surma andnud töötuse, et kui seitsmevennapäeval sajab, sajab seitse nädalat jutti. See on üks ilmaenne, mida tänaseni usutakse ja mis pidavat ka päris hästi paika pidama.

Allikad:

<http://www.folklore.ee/Berta/>

<https://evm.ee/est/ponev-ja-kasulik/rahvakalender>

<http://www.folklore.ee/erk/>

PILT: MALL HIEMÄE

Lauritsakivi

Lauritsapäev (10. august)

Lauritsapäev on pühendatud tulepatroon Laurentsiusele. Eestis on selle kohta oma legend: Kuusalu kiriku ehitaja püha Laurentsius põletati kiriku lähisel teeäärsel kivil ning selle tunnistuseks püsib kivi pinnal põletusrest ja tuletangide jälg. Lauritsakivi juures käidi ohverdamas ja pidutsemas veel 20. sajandilgi. Paljud kombid on seotud tuletegemise ja sellega seotud tabudega. Tulekahjude vältimiseks visati hommikul katusele vett. Lisaks pandi ohu vältimiseks ahjule viht ja pangetäis vett, et Laurits vihelda saaks. Tuletegemine ja igasugused suuremad tööd, näiteks rohu niitmine, külvamine, puude raiumine, kapsaaia käimine, puuviljade korjamine, hobusega töötamine, olid rangelt keelatud. Lauritsapäev oli Põhja-Eestis kiikumisaja lõpupäev, Lõuna-Eestis aga sokutapmise päev, mille järel algas rukkikülv. Lauritsapäev on üks paljudest pühadest, mis märgib lõikusaja algust.

Andresepäev (30. november)

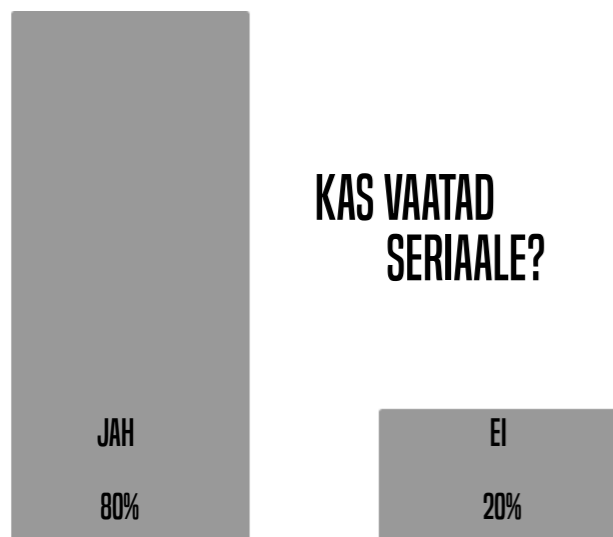
Lõppes kadripäevaaegne sula ning saabusid talvekülmad. Sel puhul tehti terve öö tuld. Jätkus mardija kadripäeva sandiskäimise komme. Andresesandid olid mehelikult maskeeritud mehed, kes laulsid mardija kadri laule refrääniga „Andres, Andres”. Andresepäev oli esimene talvistest tähtpäevadest, mil tegeldi ennustamisega: unes sooviti näha oma tulevast kaasat. Selleks kasutati mitmeid abinõusid, näiteks puistati voodi ette viljateri või linaseemneid, enne magama minekut söödi soolast, pestud nägu jäeti kuivatamata ja pandi vastassoo riidesse. Samuti usuti, et kui panna veenõu voodi alla, toob tulevane unes vett juua. Keelatud oli unenäos kellelki midagi vastu võtta, sest sellega võis endale kaela tõmmata mõne õnnetuse või isegi surma. Magades aga kellelegi midagi ära andes võis kaotada mõne endale kalli inimese või eseme.

Ussimaarjapäev (8. september)

See päev sümboliseeris looduse hääbumise algust. Keelatud oli töötamine ja metsaminek, sest loodus vajab puhkust. Samas oli lubatud minna marjule. Ussid hakkasid kolima talvepuhkuseks mätaste alla ning nende teele ei tohtinud ette jääda. Kohati oli levinud õmblemis- ja ketramiskeeld, et vältida ussi salvamist. Samas usuti ka, et maasse pugedes kaotab uss just oma mürgi. Ussimaarjapäeval valmisid õunad ning algas õige jõhvikaaeg. Naljatas kasutatakse ussimaarjapäeva kui võimalust tööst kõrvale hiilida.

NETFLIX N' CHILL

KAS VAATAD SERIAALE?

TREFFNERISTIDE LEMMIKSARJADE TOP 7

1. "Game of Thrones"
2. "Friends"
3. "Grey Anatoomia"
4. "How I Met Your Mother"
5. "Stranger Things"
6. "The Big Bang Theory"
7. "Riverdale"

SERIAALISOOVITUSED

"Versailles"
 "Uve Saargi on seda vaadanud! Aga muidu on huvitav ja kuigi vahel üpris šokeeriv, siis aitab ehk toda ajasut paremini mõista."

"Kardashianid"
 "Aitab aru saada, mida tähendab, kui raha on käes liiga palju."

"Hercule Poirot"
 "Aitab halle ajurakke ergutada. Tekib intelligentne tunne."

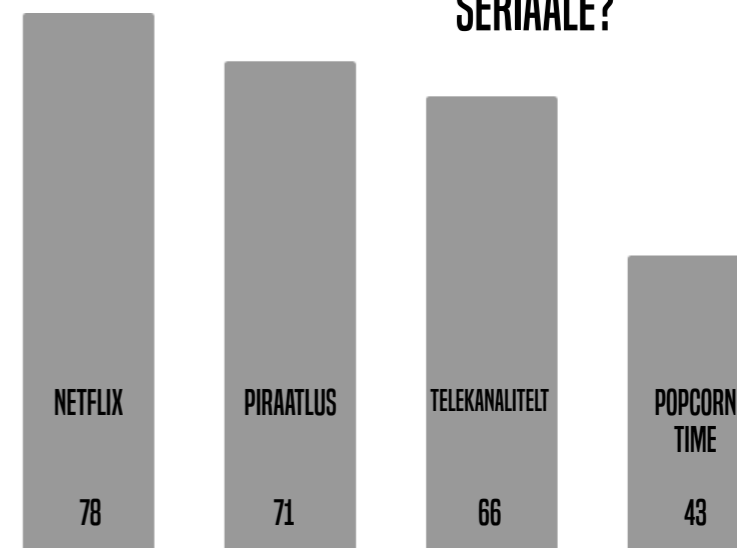
"House of cards"
 "Poliitika ongi nagu House of Cards, ainult inimesi sureb palju vähem."

"Gossip girl"
 "Meie kooli elu korda 4."

"Troonide mäng"
 "Troonide mäng on fcking iconic, seal on lohed ja lahe plot."

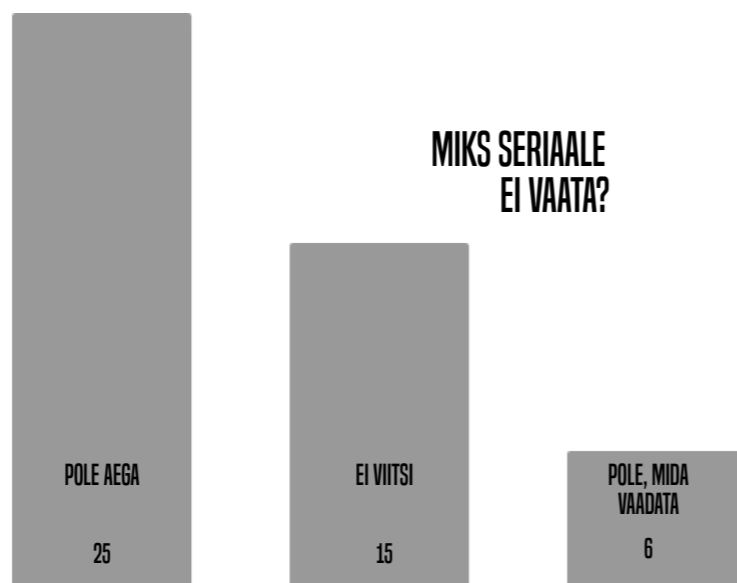
"Pealtnägija"
 "Ei langeta intelligentsust."

KUST VAATAD SERIAALE?

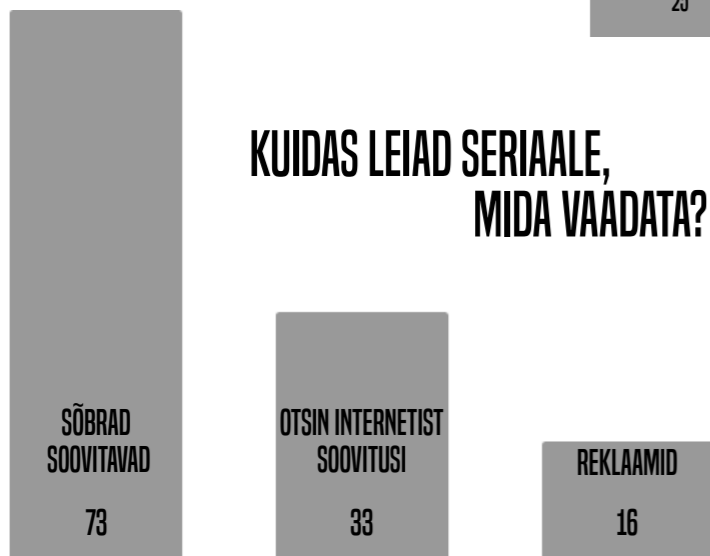
“ Suvaliselt klikin selle peale, mis ok tundub.

MIKS SERIAALE EI VAATA?

“ Hea ettekäane kohustuste edasilükkamiseks.

KUIDAS LEIAD SERIAALE, MIDA VAADATA?

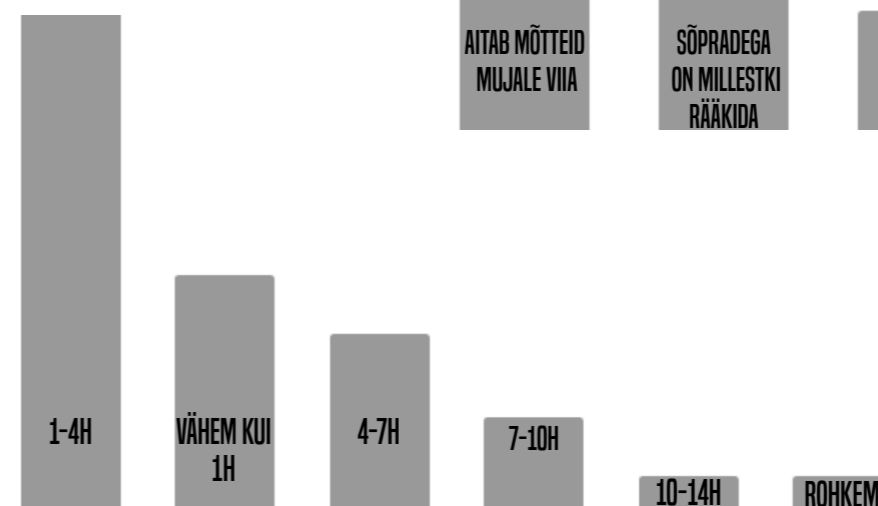
“ Vaatan lihtsalt neid seriaale, mida ma juba 10 aastat vaadanud olen.

KUIDAS MÕJUTAB SERIAALIDE VAATAMINE SINU ELU?

“ Kui binge watch'in, siis ei saa keegi mind kätte.

MITU TUNDI NÄDALAS VAATAD SERIAALE?

Värvi kevadist mandalad
ja lahenda ristsõnade
kõrvalt jalutama
läinud sudokut, et oleks
midagi muud ka
tavapärase
koolitundide vahel.

ALLIKAS: JUSTCOLOR.NET

			2	3		7		
	7	4						9
					1		5	6
				5		8	9	7
	2						4	
4	5	9		7				
9	3		1					
1						4	3	
		7		6	3			